

ואבא חושי לא יוכל לנהל מדיניות עצמאית מדי.

יחסי חוק

לא די כשר

אותם הסטורונים הישראליים בפריז, שניסו להרויח את מחייתם בעיר האורות, היו נזכרים מהר מאד כי צרפת היא ארץ ה"מחמירה ביותר בתעסוקת זרים. בשבוע ש"עבר, בפגישה שהתקיימה במועדון הסטורונים הישראליים בפריז, שמעו מד"ר יוסף לוחן, קונסול ישראל בפריז, כי לא רק עמיתים מחמירים הצרפתים.

סיפר לוחן: שני שוחטים ישראליים שנש"לחו במיוחד מישראל לבדוק כשרותם של מטעני בשר לישראל, לא הורשו להתחיל בכ"עבודה, לאחר שהצרפתים טענו כי קיימים שוחטים יהודים צרפתיים מחוסרי עבודה.

כדי לשכנע אותם, גילה הקונסול, "סרי פרתי להם את הסיפור הבא: בהיותי באלכ"סנדריה שבמצרים בחרנו ברב משכיל מאד לרב ראשי. כשעלה הוא בספינה ימי לכל ישראל לקיים מצאת אבות, קיחינו כי לכל הפחות ימונה רב לאחת הערים הראשיות. אך רבני ישראל טענו כי הוא אינו מספיק "רב" כדי לכהן בתפקיד כזה אפילו בעיירה בארץ-הקודש. רק אז השתכנעו פקידו משרד הפנים הצרפתי כי השוחטים הצרפתיים אינם "מספיק כשרים" לתושבי ארץ-הקודש, וה"רשיון המיוחד ניתן."

חוק

הרב והשוטף

יצחק כורזי (27) נשא את אשתו הראשונה לפני שש שנים בעיראק. לפני חצי שנה לקח לו עליה אשה שניה, אואדיה ימין (20), גרישה ואם לשני ילדים. רבה של מערכת סאקיה, יחזקאל סמיג, גם הוא מעירק, לא ראה בכך כל דבר מיוחד, השיא את הזוג החדש ללא חתונות. אולם אלוואי, אשתו הראשונה של כורזי, התלוננה במסגרת ה"רב נאסר, נחבצ לדין.

היה זה המקרה הראשון בו נתבע רב ספרדי על עריכת נשואי ביגמיה. מבלי משים, התנגש שוב החוק האזרחי עם החוק התורני, הקובע לגבי דיני נשואין.

בשמעון על הדבר הגיב הרב ניסים, רבה הראשי של העדה הספרדית בארץ: "חוקי התורה אינם אוסרים על גבר לשאת לו שתי נשים." אכן ידועים בארץ מקרים רבים של נשואי ביגמיה, ביניהם של שר בממשלה, ושל ציר ישראלי בארץ דרום אמריקאית.

שכר החוק, בינתיים הרתה אואדיה, אשתו השנייה של כורזי, אך משרד הפנים סרב להכיר בנשואיה. יידיים, אליהם פנה כורזי הנבוך, הורו לו על פירצה בחוק. לפיה התיר היועץ המשפטי נשואי-ביגמיה בין בני העדה הספרדית, אם נערכו כדון בחיך ל"ארץ". אולם כורזי תושב מעברה, ועובד עבודת דחק, לא יכל להרשות לו מותרות חזקיות כאלה.

ענתות

הדוקטור מ"במחנה"

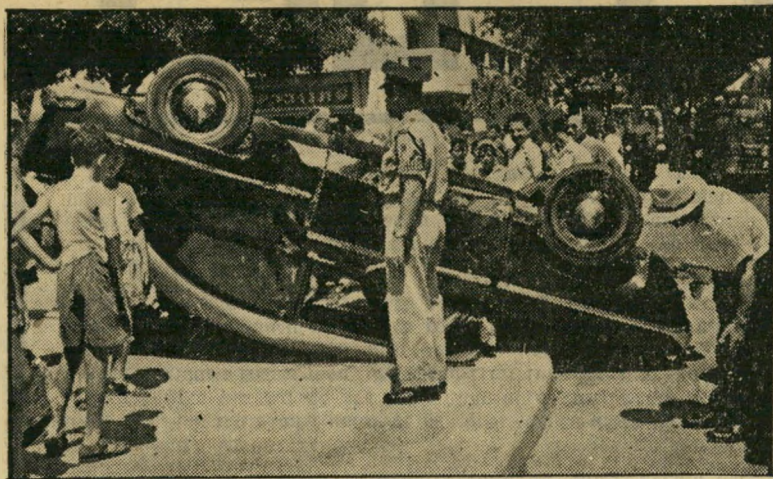
כל עיתון ישראלי הדואג לבטחון המדינה מעסיק מומחה לענייני מדיניות-ערב. במחנה, שבועון מטה צה"ל, חייב אפוא להעסיק את המשוכת שבמומחים. הוא הצליח לקבל את הזכות הבלעדית לפירסום מאמריו של ד"ר ששון אשריקי.

מיהו ד"ר ששון אשריקי? בתשובה לשאלות שהתעוררו בקרב הקוראים, תיארה ה"מערכת את האיש במפורט: "ד"ר אשריקי הוא שמו המישאל של נתן זה, כיום תושב אירופה המערבית, שהיה סקיד גבוה בחברה מסחרית במזרח התיכון. ד"ר אשריקי, בן ה'52, שישב במזרח התיכון קרוב ל'23 שנים, יצא זה לא כבר בדימוס והשתקע במולדתו."

באתי, ראיתי, שוחחתי. גם תוכן הכתבות, שיצאו אחת אחרי השנייה, מתחת ידיו של ד"ר אשריקי התאימו בכל לתיאור זה: הן כללו לרוב קטעים מן הסוג "לפני שנים אחדות בבגדאד, בשיחה על יחסי הכר" (המשך בעמוד 12)

• חרם דרבנו גרשום שאטר לפני כחמש מאות שנה על נשואי ביגמיה חל רק על בני העדה האשכנזית.

• הוראה המיועדת להקל על עולי המרחב שנשאו להם אשה שניה לפני עלותם ארצה.

הנס קאופמן הוא צלם עתונות ידוע — בעיקר בשל עדשתו התרה אחר מציבים בלתי-רגילים. לפני שבועות אחדים גרם לתקרית דיפלומטית זעירה כאשר צילם את הדג האמריקאי מתנופף במהופך על בית צירות ארצות-הברית (העולם הזה 916). השבוע תפס עוד הפיכה: מכוניתו של הרופא ד"ר ליאו זדי, שנחפה מאחור על-ידי מכונית אחרת ברחוב תל-אביב, התהפכה במקום. הרופא נפצע, נזקק לבית חולים.

רסיבים אידוב כהן בנהריה, מחק הארץ את הקטע בו העלה על נס את הצטרפותו של שוקן.

המבחן האמיתי יבוא כשיבחר שוקן לכנסת, דבר שנראה כדאי. הארץ לא יוכל שלא לפרסם בפרוטרוט את נאומיו, ונאומיו יצטרפו להיות מפלגתיים. אולם ידיו של שוקן אינם חרדים גם לקראת אפשרות זו. דעתם: שוקן לא ייכנע לחץ מפלגתי, ידאג קודם כל לטובת עתונו.

חייל מול חייל

כאשר נתמנה יגאל אלון מפקד חזית ה"רומ בשלב האחרון של מלחמת העצמאות, ראו רבים מלוחמי הרום את הובר כ"גיעה בשמעון אבירן, האיש שסיפק על חטיבת בעתית בחטיבת הדרך לצבא המצרי ובהתקפת-הנגד הראשונה על צבא זה.

בדמיונם של לוחמים רבים, נוצרה הת"רות בין שני המפקדים, אף כי היחסים האישיים ביניהם לבניים והדוקים עד היום.

השבוע לבשה התחרות צורה גלויה — אם כי בטוח אחר. בו בומן שאלון הפך לקלף מספר אחד במערכת הבחירות של לאחדות העבודה, תפס אבירן את מקומו בשורה הראשונה של מפ"ם, משך אלפים להופעתו הראשונה בתל-אביב.

אבירן, לשעבר מפקד בארגון המחתרת הקומוניסטי הגרמני, שהפך ציוני עם עלות היטלר לשלטון והנהו מאז חבר קיבוץ עין השופט, המצטיין בעונה בלתי-רגילה וה"שונא נאומים, הובא העירה על-ידי מרכז מפלגתו, נצטווה להפעיל את נשקו בקרב על קולות הבוחר.

לאחר שנים של הליל יגאל אלון וחבריו

• שם יצטרף לחותנתו, ח"כ הצ"כ שושנה פריץ.

שמעון אבירן (שמאל) עם אדוף צ'רה (צור) נשק חדש, בקרב חדש

דרווי אחד — שהוגשה ברגע האחרון, נשאה את התואר הרשימה הישראלית. בו במקום ניגש ח"כ מק"י משה סנה אל כתב העולם הזה. קבע: "ישנן שמועות שזו רש"ל מה מוסוית של העולם הזה." השיב הכתב: "ישנן שמועות שזו רשימה מוסוית של מק"י!"

שתי השמועות היו מוטעות. הרשימה לא היתה מוסוית, היתה בדיוק כפי שנראתה: רשימה עצמאית של צעירים, שפעלו בתוס"לב. הרוח החיה היה צעיר בלונדי ותכוך עיניים, מאיר פלד (23), בנו של מנהל בנק, שהגיע לארץ מהולנד בהיותו בן חצי שנה. פלד פגש בכיתתו בצעירים ערביים ודרוויים, החל הוגה רעיון: יש ליצור גרעין של "ישראלים", אנשים בני כל הע"דות והדתות, שנאמנותם הראשונה היא ל"ישראל, והמבקשים לשלב את מדינתם עם המרחב.

הפרומה והמפלגות. חיש מהר נמ צאו לפלד שותפים: נעים טאריף (26), בן אחיו של ראש העדה הדרווי בארץ; אליאס מועמר (23) סטודנט אורתודוקסי מנצרת; סעיד חמדן, בן אחיו של ח"כ מפא"י הערבי; ושלמה גבאי (36), מנהיגה של העדה הבלתית בירושלים.

הדיונים נמשכו עד הרגע האחרון ממש. בינתיים החתימו חמשת הצעירים כאלף ערבים ויהודים, בעיקר עולים מעיראק, על רשימתם. הם פנו לשורה של אנשי ציבור שנראו להם קרובים לרעיונם, ביניהם ערי זיבוטינסקי. אך אנשים אלה סברו שרשימה כזאת, שמופיעה ערב הבחירות לכנסת, לא תעורר אומן בציבור. הצעירים לא רצו להשתעבד לשום מפלגה, למכור את עצמ"מאותם תמורת תמיכה כספית. לא היתה סרוטה בכיסם.

שעת השתתפותם עשרה התקרבה. הדיונים טרם נסתיימו. כדי להרויח זמן, הגישו החמשה את רשימתם, עוררו סנסציה במסיבת ההג"שה. אולם יחד עם זאת הוסיפו להתוכח, החליטו לבסוף: לא כדאי להופיע. אר"בעת הצעירים התפטרו. לא התפטר: ה"מועץ החמישי, שיחזיק לבדו ברשימה כנציג העדה הבלתית.

כנסיון להכניס לכנסת השלישית צעירים ישראליים אמיתיים, היה נסיון זה קצר חיים. אולם היה בו לפחות צד מעורר אחד: היתה זאת היוזמה הפוליטית העצמאית הראשונה שיצאה מן הדור הישראלי האחר מלחמתי מאז הקמת המדינה.

מפלגות

הח"כ שלא מן המניין

הפצעה האמיתית של יום הגשת הרשי"מות (ראה לעיל) היתה טמונה בשם המו"עמד החמישי של הרשימה הפרוגרסיבית: גרשום שוקן. על-ידי צירוף הסכר הפרוגי רסיבים למפלגה היחידה שצירפה לרשימה איש שאינו עסקן מן המניין. באותה מהה הבטיחו לעצמם הישג שני: העתון החשוב ביותר בישראל, שיעץ בבחירות האחרונות למעגל להצביע בעד הציונים-הכלליים, יצא ממעגל יריביה הפוטנציאליים.

בפני רבבות קוראי הארץ, הקוראים את עתונם בדבקות בעיקר מפני שהם יודעים שאינו תלוי בשום מפלגה, התעוררה שאלה אחרת: האם ישנה העתון את הקו? ברבע הראשון נפוצה שמועה ששוקן יתפטר מתפ"קיד העורך, ימנה במקומו את משה קרן, יליד גרמניה כחול-עיניים, ששרת כקצין בבריגדה, כותב המאמרים הראשיים בעתון. אולם שוקן הכחיש מיד, הודיע שיישאר עורך העתון, הבטיח יחד עם זאת שה"עתון יישאר בלתי-מפלגתי לחלוטין.

חברה לחותנת. האם יוכל אדם להיות מועמד של מפלגה ויחד עם זאת עורך עתון בלתי-תלוי? מכיריו של שוקן סברו רום: כן. האיש בן ה'42, המכונס בצעמו ואינו מרבה בקשרים חברתיים (ראה שער העולם הזה 803) אינו נתון כמעט להשפעה. מערכתו מגוננת מבחינה פוליטית: קרן נחשב כנוטה לציונים-הכלליים, העורך ה"ספרותי יעקוב הורוביץ מופיע כמועמד בסוף רשימת מפא"י, עורך-הלילה אריה זיו נוטה לחרות. כתבים חתיקים כמו שמעון סאטם ורפאל מוצרי הם בלתי-מפלגתיים. כותב המאמרים העיקרי בעתון, שלמה (פולס) גרוס, חבר-לימודיו של שוקן במכללת היידלברג הגרמנית, החזיר לפני כמה חדשים את כרטיס-החבר שלו למפלגה הפרוגרסיבית, כמחאה על סירובה להתאחד עם הצ"כ.

לפי שעה שוקדת המערכת למנוע כל זיהוי עם המפלגה. מנאומו של ח"כ הפרוג"ע